

D·N

1/7 1948

Titos förvandling

Marskalk Tito hör sedan några år till kommunismens helgon. Hans på likriktning, skräck och avrättningar byggda valde har av Stalin och hans tjänare runt världen framställts som ett mönster att efterlikna. Hur vackert har inte vår svenska Ny Dag skildrat segrarna för frihet och demokrati i Jugoslavien. Senast fick vi av en av de medresenärer som kurtiserar både kommunister och demokrater, fru Alva Myrdal, veta att hon efter en veckas ingående forskningar funnit Jugoslavien förträffligt; här fanns framstegsvilja, friskhet och energi.

Nu får vi plötsligt höra att enligt själva kominform allt detta är oriktigt. Tito är i realiteten kontrarevolutionär; hans regim präglas av "trotskism", "antisovjetism", oduglighet, dumhet och "falska, demagogiska metoder". De jugoslaviska ledarna har gripits av "storhetsvansinne", de har "fört en hatisk politik mot Sovjetunionen" och svikit "de marxistiska och leninistiska idealen". Tito och hans män måste bort, det blir slutsatsen av dessa anklagelser; eljest blir hela Jugoslavien fördärvat.

De jugoslaviska kommunisterna ger emellertid svar på tal. Beskyllningarna mot dem betecknas som "ren lögn" och "skamliga förolämpningar". Det är tvärtom ryssarna som burit sig illa åt, bland annat genom att de "ända från Jugoslavien befrielse och fram till i dag hänsynslöst har försökt värva jugoslaviska agenter". Enligt kominform skulle Tito ha förrätt Ryssland och kommunismen, enligt Tito har Ryssland bedrivit förrådsk verksamhet i Jugoslavien. Möjligheterna till ett fortsatt samarbete mellan de båda parterna tycks inte vara goda.

Vad som har skett är nytt endast sätillvida som systemet med satel-

framkomma, då varje fri debatt är undanröjd, är sammansvärjningen och det i hemlighet organiserade motståndet de enda medlen att verka för en förändring. Och å andra sidan ser de maktägande, och måste i sin självvalda isolering se, varje tendens till opposition eller motstånd som ett försök till omvälvning. Man återgår till djungelns lag; det gäller vem som först skall slå ihjäl den andre. Skulle de nuvarande makt-havarna störtas, komme deras besegrare att framställa sig själva som de sanna leninisterna, och motståndarna — Stalin, Molotov och andra — bleve "trotskister, förrädare, galna hundar" osv. Att våra svenska kommunistledare skulle kunna prestera följsamhet även i ett sådant läge kan man efter deras övningar sedan årtionden icke betvivla.

De ömsesidiga beskyllningarna för kontrarevolutionära tendenser är, i motsats till det mesta i kommunistpropagandan, alltigenom riktiga. Både Stalin och Tito har rätt i sina anklagelser. Av den kommunism som skulle frigöra människorna och till och med avskaffa staten har blivit en despoti, som lika väl som nazism och fascism gör alla undersåtar till slavar åt det fåtal som besitter kulsprutorna, batongerna, tortyrkällarna och koncentrationslägren. Vad vi bevittnar är en strid mellan tyranner som söker stöd i en redan förvanskad och nedsmutsad åskådning, liksom äldre tiders konkurrenter om en krona sökte stöd i förfalskade eller vantolkade arvs-handlingar.

I dagens läge är den brytning som synes nära sin fullbordan av det största internationella intresse. De utrikespolitiska följderna är det visserligen inte möjligt att överblicka. Så mycket är dock klart att den av gisselslag sammandrivna statsgrupp som kallas östblocket blivit starkt försvagad genom det skedda. För kommunisterna och deras medlöpare överallt i världen innebär det avslöjande som ägt rum en källa till förvirring och skräck. Demokraterna har fått en ny påminnelse om den obegränsade maktens förmåga att fördärva, de har fått en inblick i despotins väsen.

litstater i Mellan- och Östeuropa är nytt och bannstrålen från Moskva därför kommer att framstå som ett angrepp mot en formellt självständig stat. Själva metoden, enligt vilken de ryska makt-havarna avslöjar kontrarevolutionära stämplingar och slår ned dem, är nästan lika gammal som det kommunistiska styret. Redan på 1920-talet började utrensningen av partifolk som inte tillräckligt snabbt och totalt böjde sig för den ryska ledningens maktspråk. I Sverige liksom i andra länder har vi rader av sådana före detta kommunister, som ena dagen sades vara förträffliga revolutionärer och den andra stämplades som "socialfascister, förrädare, galna hundar" osv. och som i sin tur, efter att en gång ha prisat det ryska systemet, anklagat sina domare för grymhet och tyranni. Utanför Ryssland lever dock dessa utstötta. I själva Ryssland slapp de inte undan. Trotskij, den förste store "kontrarevolutionären", blev visserligen endast landsförvisad, men sedan gick man strängare fram. I mitten av 1930-talet kulminerade utrensningarna och avrättningarna. Så gott som alla de ledande männen från revolutions-tiden befanns vara "socialfascister, förrädare, galna hundar" osv. och likviderades med eller utan rättgång. Lenins gamla "medhjälpare, rörelsens teoretiker — en Bucharin, en Radek — förvandlades på några dagar från hjältar till skurkar. Nu har denna förvandlingsprocess, sedan länge upphöjd till självfallen statskonst, drabbat även marskalk Tito.

Intet är naturligare än denna teknik under ett system som det kommunistiska. Idéerna från genombrottstiden är för länge sedan övergivna, kvar står blott det av partiet och polisen tryggade tyranniet. Då ingen kritik mot de härskande får